

Галич Я.В.

аспірант кафедри публічного адміністрування,
Міжрегіональна Академія управління персоналом,
м. Київ, Україна

СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ЕНЕРГЕТИЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ УКРАЇНИ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Енергетична безпека є ключовим елементом національної безпеки України, оскільки стабільне функціонування енергетичної системи безпосередньо впливає на економічний розвиток, обороноздатність держави та добробут населення. Значний вплив на стан енергетичної безпеки України має зовнішній фактор, зокрема політика енергетичного шантажу з боку окремих держав, коливання світових цін на енергоносії, санкційні обмеження та глобальні тенденції декарбонізації. Водночас, внутрішні проблеми, серед яких недостатнє фінансування модернізації енергетичної інфраструктури, низька ефективність державного управління у цій сфері та обмежені можливості швидкої інтеграції в європейський енергетичний ринок, також створюють серйозні ризики для енергетичної безпеки країни. Необхідно визначити ефективні механізми стратегічного управління енергетичною безпекою, які дозволять підвищити стійкість енергосистеми, знизити залежність від імпорتنих ресурсів, сприяти диверсифікації енергетичних постачань та розвитку альтернативної енергетики. Нормативно-правова база України у сфері енергетичної безпеки містить низку ключових документів, які визначають стратегічні засади управління енергетичною безпекою, регулюють функціонування енергетичних ринків та сприяють інтеграції до європейського енергетичного простору. Закон України № 3141-IX сприяє адаптації українського енергетичного сектору до європейських стандартів шляхом імплементації Регламенту ЄС № 1227/2011 щодо прозорості гуртового енергетичного ринку. Водночас, Закон України № 3220-IX впроваджує механізм ринкової премії для генераторів електроенергії з відновлюваних джерел, що сприяє переходу до більш стабільної моделі фінансування "зеленої" енергетики. Стратегія енергетичної безпеки України, ухвалена у 2021 році, передбачає диверсифікацію джерел постачання енергоресурсів, стимулювання внутрішнього видобутку енергоносіїв та активний розвиток відновлюваної енергетики як одного з ключових елементів енергетичної незалежності держави. Зокрема, Енергетична стратегія України до 2035 року "Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність" окреслює основні напрями розвитку енергетичного сектору, зосереджуючи увагу на підвищенні енергоефективності, зменшенні залежності від імпорту енергоносіїв та забезпеченні стабільності енергетичної системи. Також Національний план з енергетики та клімату визначає довгострокові пріоритети у сфері енергетичної політики, акцентуючи увагу на зменшенні викидів парникових газів, зростанні частки відновлюваної енергетики та зміцненні енергетичної безпеки через міжнародну співпрацю. Таким чином, існуюча нормативно-правова база є основою стратегічного управління енергетичною безпекою України, забезпечуючи умови для розвитку конкурентоспроможного, безпечного та інтегрованого з європейським простором енергетичного ринку. Водночас, у сучасних умовах необхідним є подальше вдосконалення законодавчої бази з метою підвищення стійкості енергетичної інфраструктури, прискорення енергетичного переходу та мінімізації ризиків, пов'язаних із геополітичними викликами та військовими загрозами.

Стратегічне управління енергетичною безпекою України набуває особливого значення, оскільки енергетична система країни перебуває під впливом численних викликів, зокрема військових загроз, економічної нестабільності та необхідності інтеграції з європейським енергетичним ринком. Водночас, ефективність стратегічного управління залежить від вибору відповідних теоретичних підходів, які визначають механізми реагування на ризики, комплексне бачення шляхів зміцнення енергетичної безпеки України.